

SANTE, Carlos (eigenlijk Karel) J. van, klooster-naam: Raymundus (Wetteren 13 mei 1896 – Bergisch-Gladbach 9 februari 1947).

Was de zoon van een Gentse wijnhandelaar en stamde uit een eerder franskiljonse familie. Na het college te Dendermonde werd Van Sante novice bij de dominicanen. In augustus 1914 meldde hij zich als vrijwilliger voor het leger. Aan het IJzerfront raakte hij betrokken bij de Frontbeweging, maakte kennis met een strafkamp en werd daarna weer naar de linies gestuurd. Hij bezocht menigmaal kapelaan Cyriel Verschaeve te Alveringem en onderging diens invloed. In februari 1918 reisde hij tij-

Carlos van Sante was tijdens de Eerste Wereldoorlog actief in de Frontbeweging. Hij liep als afgevaardigde van de activistischgezinde Cyriel Verschaeve, samen met de Sublieme Deserteurs, over naar de Duitse linies.

dens een verlof naar Rome om te voldoen aan een verzoek van Verschaeve; deze wenste dat paus Benedictus XV kennis zou nemen van bepaalde documenten en Van Sante zou die overbrengen. Via pater Frederic Vosté van de universiteit der dominicanen en de te Rome residerende Nederlandse kardinaal Wilhelm van Rossum werden de documenten bezorgd bij de paus, die Van Sante ook een onderhoud toestond.

Enkele dagen na Jules Charpentier en Karel de Schaepdrijver, in de nacht van 4 op 5 mei, passeerde Van Sante de linies en liep over naar de Duitsers. Van Sante had geen opdracht van de Frontbeweging, maar was de speciale afgezant van Verschaeve, die een radicaler standpunt innam dan de Frontleiding en het activisme zeer positief benaderde. In het bezette land deed hij aan activistische propaganda. Na zijn overkomst van achter de IJzer heeft Van Sante meer dan eens onderdak gevonden bij Robrecht de Smet te Assebroek. De laatste nacht voordat hij naar Nederland uitweek, bracht hij ook in het huis van deze priester door, om van daaruit, via Bob Standaert in Balgerhoeke, de Nederlandse grens te bereiken. In 1921 werd Van Sante door een Belgische rechtbank bij verstek ter dood veroordeeld. Zijn rol in Vlaanderen was nu vrijwel uitgespeeld.

In Nederland was Carlos van Sante op 23 september 1919 ingekleed bij de dominicanen, in welke orde hij op 25 juli 1926 tot priester werd gewijd. Op 2 juli

1927 behaalde hij de lectorstitel in de filosofie en de theologie; hij was als docent achtereenvolgens werkzaam in de studiekloosters te Zwolle, Huissen (bij Arnhem) en Nijmegen. Van Sante neigde naar een integristische interpretatie van de katholieke leer. Hij had veelvuldige contacten met gelijkgezinde studenten, vooral met de Heemvaart-beweging, die in 1923 door Delftse studenten in het leven was geroepen.

Zijn onverzoenlijke houding jegens andersdenkende katholieken leidde in november 1932 tot afzetting als docent aan het Albertinum te Nijmegen en ontzetting uit al zijn apostolaatswerk. Na enige tijd volgde overplaatsing naar Duitsland. In 1936 werd hij omwille van zijn invloed op de studenten door Hitler-Duitsland uitgewezen; in 1938 onderging hij hetzelfde lot in Frankrijk. Na een verblijf in Zwitserland kwam hij naar Vlaanderen terug, waar hij tijdens de Tweede Wereldoorlog een aantal jeugdgroepen in katholieke en nationalistische zin beïnvloedde. In 1943 ging hij opnieuw naar Keulen.

WERKEN: *Gezag*, z.j.; – *Geest en Waarheid*, z.j.; – *Vaderland en Vaderlandsliefde*, 1932.

LITERATUUR: A.L. Faingnaert, *Verraad of zelfverdediging?*, 1933; – A. de Bruyne, *Joris Van Severen. Droom en daad*, 1961; – L.M.H. Joosten, *Katholieken en fascisme in Nederland 1920-1940*, 1964; – W. Zaal, *De Herstellers*, 1966; – A. Dumon, 'Notities over kapelaan R.M. de Smet', in *Huldeboek Robrecht De Smet*, 1968; – H.J. Elias, *25 jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, I, 1969; – A. de Bruyne, *Jules Charpentier. Afgezant van de Frontbeweging*, 1989; – D. Vanacker, 'De zending van Charpentier' in *WT*, jg. 48, nrs. 3-4 (1989), p. 129-151 en p. 195-209.

ILLUSTRATIE(S), zie: *Sublieme Deserteurs*.

LAMMERT BUNING* EN LUC VANDEWEYER